

AYASOFYA-İ KEBİR CAMİ-İ ŞERİFİ SEMPOZYUMU

2 EKİM 2020 CUMA

AÇILIŞ: 14.00 – 15.00

Kur'an-ı Kerim Tilaveti

Protokol Konuşmaları

AÇILIŞ KONFERANSI: 15.00 – 16.00

Kültür ve Medeniyet Tarihinde Ayasofya

Prof. Dr. İskender PALA

ARA: 16.00 – 17.00

I. OTURUM: 17.00 – 18.30

AYASOFYA TARİHİ

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Huriye MARTI

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

1. XVI. Yüzyılın Dört Ünlü Osmanlı Tarihçisinin Kaleminden Ayasofya Anlatımı ve Değerlendirmesi

Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ

İstanbul Medipol Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

2. Geçmişten Günümüze Belgelerle Ayasofya

Dr. Ayşe BEDİR

Türk Tarih Kurumu Yüksek Kurum Uzmanı

3. İstanbul-Ayasofya Bütünleşmesi: Osmanlı'daki Târîh-i Ayasofya Risaleleri Bağlamında “Ayasofya Tarihi” Yazım Geleneği

Dr. Arş. Gör. Mustafa Bilal ÖZTÜRK

Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

4. Mütareke Devrinde Ayasofya Üzerine Hakimiyet Mücadelesi

Prof. Dr. Ali SATAN

Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi

II. OTURUM: 10.00 – 11.30
AYASOFYA VE MİMARİ

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Ahmet YAMAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi

1. Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi Mimari Özellikleri ve Dönemsel Değişimler

Sema KIZILELMA

Atatürk Üniversitesi Doktora Öğrencisi ve Mimar

2. Bizans Döneminde Ayasofya'nın Tahrip Olması

Doç. Dr. İsmail CERAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

3. Anı'de Mimarbaşı Tridat Ustanın İstanbul'a Daveti ve Ayasofya'yı Tamir Etmesi (989-994)

Dr. Öğr. Üyesi Gürsoy SOLMAZ

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

4. Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinde Ayasofya Camii ve Çevresinde Yapılan Tamiratlar (1839-1923)

Doç. Dr. Muhammed KÖSE

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi

ARA: 11.30 – 12.00

III. OTURUM: 12.00 – 13.30
AYASOFYA, İLİM VE HİKMET

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. İbrahim Hilmi KARSLI

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

1. Osmanlı'nın Son Dönem Âlimlerinden ve Ayasofya-i Kebîr Câmî-i Şerîfi Kürsü Şeyhlerinden Manastırlı İsmail Hakkı ve Mevâiz Adlı Eserinin İncelenmesi

Öğr. Gör. Ömer ŞİMŞEK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

2. Osmanlı'nın Son Döneminde Ayasofya Kürsüsünde Bir Mutasavvıf Mütefekkir: Ömer Ferid Kam ve Ayasofya Vaazları

Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÖZTÜRK

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

3. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ayasofya-i Kebir Camii'nde Okunan Mevlidlerin Sembolik Deęeri

Dr. Arş. Gör. Betül İZMİRLİ
Manisa Celal Bayar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

4. İstanbul'un Fethinde Ayasofya'da Bir Sûfi: Şeyh Abdüvedüd Efendi (Yâvedüd Sultân) (Ö.860/1455)

Dr. Öğr. Üyesi Nuran ÇETİN
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ARA: 13.30 – 14.30

IV. OTURUM: 14.30 – 16.00
AYASOFYA VE İBADET

Oturum Başkanı:

Dr. Ekrem KELEŞ
Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı

1. İslâm Fetih Geleneği İçinde İstanbul'un Fethi ve Ayasofya'nın Camiye Tahvili

Prof. Dr. Mustafa Sabri KÜÇÜKAŞCI
Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi

2. Fıkhi Dayanakları Bakımından Dinlere Ait Mabedlerin Dönüştürülmesi

Doç. Dr. Ali KUMAŞ
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

3. Mabed-Kimlik İlişkisi Bağlamında Ayasofya'daki İkonların Fıkhi Yönü

Dr. Yusuf DOĞAN
Ankara İl Müftüsü

4. Sultanahmet İmarında Ayasofya'nın Rolü

Dr. Aliye ÖTEN
Ümraniye Müftülüęü / Kur'an Kursu Öğreticisi

ARA: 16.00 – 16.30

V. OTURUM: 16.30 – 18.00
AYASOFYA VE DİN HİZMETİ

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Mehmet BOYNUKALIN
Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
(Ayasofya Camii Baş İmam Hatibi)

1. Osmanlı Döneminde Ayasofya-i Kebir Camii Hatiplięi ve Vaizlięi

Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ
Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

2. Müstakîmzâde'nin "Zâkirân Vâizân-ı Âyasofya-i Kebîr" Risâlesi Bağlamında Ayasofya Vaizleri

Prof. Dr. Mustafa ÖZEL
İstanbul Şehir Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

3. Müzeye Çevrişi Öncesinde Ayasofya Camii'nin Hayrat Hademesi ve Cami Hizmetleri (1924-1934)

Dr. Mehmet BULUT
Diyanet İşleri Başkanlığı Başkanlık Müşaviri

VI. OTURUM: 10.00 – 11.30
AYASOFYA VE SANAT

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Mustafa SİNANOĞLU
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Rektörü

- 1. Ayasofya Camii'nde Osmanlı Tezyinatına Ait En Eski Örnek: Minber Tezyinatı**
M. Semih İRTEŞ
Tezhip ve Süsleme (Kalemişi) Ustası
- 2. Ayasofya Camii Levhaları Üzerine Bazı Mülâhazalar**
Prof. Dr. Süleyman BERK
Yalova Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
- 3. Ayasofya Haziresindeki Sultan II. Selim, III. Murad ve III. Mehmed Türbelerinin Kalemişleri**
Doç. Dr. Ali Fuat BAYSAL - Öğr. Gör. Rıdvan AK - Öğr. Gör. Ayşe Zehra SAYIN
Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
- 4. Bizans İkonoklazma Tartışması (726-843) ve Ayasofya: Tasvir İhtilafının Ayasofya Mozaiklerine Yansıması**
Doç. Dr. Bilal BAŞ
ABD Houston Din Hizmetleri Ataşesi

ARA: 11.30 – 12.00

VII. OTURUM: 12.00 – 13.30
AYASOFYA VE EDEBİYAT

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Mehmet Emin MAŞALI
İstanbul İl Müftüsü

- 1. Orta Çağdan Osmanlı'ya Doğu Roma İmparatorluğu Halk Edebiyatında Ayasofya**
Dr. Celine AYDIN
Paris Yunus Emre Enstitüsü
- 2. Klasik Türk Hikâyesinde Vaka Mekânı Olarak Ayasofya Camii**
Doç. Dr. Osman ÜNLÜ
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
- 3. Divan Şairlerinin Gözünden Ayasofya**
Emrah AYDEMİR - Nuray ÇALIŞKAN AYDEMİR
Eski Türk Edebiyatı Uzmanı - Eski Türk Edebiyatı Uzmanı

4. Osmanlı Yazmalarında Ayasofya'nın Kutsiyeti

Hüseyin SARI

İstanbul Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü Kütüphaneci

ARA: 13.30 - 14.30

VIII. OTURUM: 14.30 – 16.00 AYASOFYA VE SEYAHATNAMELER

Oturum Başkanı:

Dr. Burhan İŞLİYEN

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

1. Doğulu ve Batılı Seyyahların Gözüyle Ayasofya: Mabet Kültüründeki Değişimler

Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU - Kübra ÇETİN

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi - Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yüksek Lisans Öğrencisi

2. Ayasofya'nın Rus Kültürü İçin Önemi ve Ayasofya-i Kebir Camii'nin Açılışına Rusya'nın Tepkisi

Prof. Dr. Nur ÇETİN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı

3. Rus Kiliseler Tarihçisi A.P. Lebedev'in Ayasofya İzlenimleri ve Ayasofya Hakkında Yayınlanan Rusça Eserler Kaynakçası

Dr. Öğr. Üyesi Orazsahet ORAZOV

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

4. Gayrimüslim Seyyahların Eserlerinde Ayasofya'nın Yeri

Dr. Öğr. Üyesi Emrah İSTEK

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi

ARA: 16.00 – 16.30

IX. OTURUM: 16.30 – 18.00 AYASOFYA VE VAKIF GELENEĞİ

Oturum Başkanı:

Dr. Selim ARGUN

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

1. Sultanların Ayasofya Camiinde Yaptığı Bağışlar, İhsânlar ve Sadakalar

Prof. Dr. Mehmet İNBAŞI - Öğr. Gör. Tahsin HAZIRBULAN

Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi - Munzur Üniversitesi

2. Ayasofya Vakıflarının Haremeyn Evkaf Nezareti Tarafından İdaresi ve Ayasofya Vakıflarından Yapılan Haremeyn Tahsisleri

Prof. Dr. Mustafa GÜLER

Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

3. İslam Vakıflar Hukuku Açısından Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi Evkâfının Statüsü

Dr. Öğr. Üyesi Fatih OKUMUŞ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

4. Ayasofya-i Kebir Camii'nin Rumeli Coğrafyasındaki Akarâtı Hakkında Bir İnceleme

Dr. Öğr. Üyesi Nevzat ERKAN

Kırklareli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi